

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
19.04.2024 р. (протокол № 3)
Ректор Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня магістра

Спеціалізація – 035.033 «Філологія (Слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша – польська)»

Освітня програма – «Польська мова та література»

Львів 2024

Вступні фахові випробування проводяться на основі навчальних програм нормативних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, визначених навчальними планами підготовки студентів за освітньо-професійним рівнем бакалавр зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.033 – Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська.

Фахове випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого (або такого, що здобувається) ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Підстави зарахування: наявність вищої освіти першого (бакалаврського) рівня підтвердженого відповідним дипломом та складання іспитів: ЄВІ та фахового іспиту.

Базу тестів фахового вступного випробування спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.033 – Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська на освітній рівень «Магістр» складають тести з таких розділів: Сучасна польська мова: Фонетика, Фразеологія, Морфологія (загальна теорія), Морфологія (дієслово), Морфологія (префіксальні дієслова доконаного виду), Морфологія (іменник, прикметник), Морфологія (числівник, займенник), Синтаксис (особливості керування), Синтаксис (будова словосполучення), Синтаксис (будова речення, складне речення), Лексикологія (загальна теорія), Лексикологія (практичний аспект), Орфографія, Мовленнєвий етикет; Історія польської літератури: Середньовіччя, Ренесанс, Бароко, Просвітництво, Романтизм, Позитивізм, Молода Польща, Міжвоєнне 20-ліття.

Працівники Приймальної комісії Львівського національного університету імені Івана Франка формують індивідуальні набори тестів за кількістю вступників в день фахових випробувань. Тести мають форму бланкового опитування. До кожного тестового завдання подані варіанти відповіді, з яких тільки один варіант правильний. Абитурієнт повинен розв'язати тест, обравши правильну відповідь серед запропонованих.

Кожен екзаменаційний білет містить 25 тестових завдань, складених відповідно до програми фахового вступного випробування. Працівники Приймальної комісії Університету формують індивідуальні набори тестів за кількістю вступників у день фахових випробувань.

Академічна доброчесність під час складання іспиту: очікуємо, що вступники під час процедури фахових випробувань будуть представляти свої знання та міркування. Списування, втручання в роботу інших вступників, отримання додаткової інформації за допомогою гаджетів тощо є прикладами можливої академічної недоброчесності. . Виявлення ознак академічної недоброчесності під час процедури фахових випробувань є підставою для незарахування результатів приймальною комісією, незалежно від масштабів списування чи обману у будь-якій формі.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Політика виставлення балів.

Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 умовні бали (загалом max = 100), що є оцінкою (від 100 до 200) результату фахових випробувань.

Конкурсний бал розраховується відповідно до алгоритму розрахунку при вступі на освітній рівень магістра. Конкурсний бал розраховується:

$$\text{Конкурсний бал (КБ)} = 0,2 \text{ П1} + 0,2 \text{ П2} + 0,6 \text{ П3}$$

де

П1 – оцінка тесту загальної навчальні компетентності ЄВІ;

П2 – оцінка тесту з іноземні мови ЄВІ;

П3 – оцінка фахового іспиту.

Сучасна польська мова

Фонетика і фонологія

1. Предмет фонетики. Теоретичне і практичне значення вивчення фонетики. Три аспекти вивчення звуків мовлення. Органи мовлення та слуху і їх функції у процесі артикуляції та перцепції звуків мови.
2. Система голосних: артикуляційна та акустична характеристика голосних, основні принципи класифікації голосних. Носові голосні, особливості їх артикуляції. Напівголосні (нескладотворчі) *i* та *u*. Артикуляційна та акустична характеристика приголосних. Основні принципи класифікації приголосних (за місцем, способом творення та участю голосових зв'язок у процесі артикуляції). М'які, тверді та пом'якшені звуки. Асинхронічна палатальність.
3. Три фази звуків. Позиційні асиміляції звуків у процесі мовлення. Асиміляція в середині слова та на межі слів. “Живі” та “мертві” асиміляційні процеси. Прогресивні та регресивні асиміляції. Асиміляція за дзвінкістю-глухістю. Асиміляція за місцем творення. Асиміляція за способом творення. Вимова приголосних в абсолютному кінці слова. Спрощення в групах приголосних. Міжслівна фонетика: варшавська та краківська вимови. Транскрипція та її типи.
4. Наголос у польській мові. Слова і форми з наголосом на третьому та четвертому з кінця складах. Проклітики та енклітики. Поняття складу. Види складів. Правила поділу слів на склади.
5. Поняття про орфоепію, орфоепічну норму. Кодифікація вимови.
6. Основні тенденції розвитку фонетичної системи сучасної польської мови. Наголос, вагання наголосу.

Орфографія

1. Основні принципи польської орфографії (фонетичний, морфологічний, історичний та умовний). Правила написання *ó-u*; правопис літер *a*, *e* та буквосполучень *o*, *e* + носовий приголосний; правила вживання літер *i*, *j*. Історичні передумови написання *rz-ż*, *ch-h*, *ó-u*.
2. Правопис окремих типів дериватів (префікси *z-* (*z-*, *s-*, *ś-*), *wz-* (*wz-*, *wesz-*, *ws-*, *wes-*), інших префіксів, що закінчуються на приголосний (*bez-*, *nad-*, *ob-*, *od-*, *pod-*, *przed-*, *roz-*, *w-*)); правила написання подвоєних приголосних;

- прикметники на *-ski, -cki, -dzki*; іменники на *-stwo, -ctwo, -dztwo*; іменники на *-szczyzna, -cczyzna, -dczyzna*.
3. Правопис складних слів типу (*lwipyszczyzna*) написання разом та окремо утворень типу *obco brzmiący, łatwo zrozumiały*; правопис словосполучень типу *artysta malarz, pies przewodnik*; правопис складених прикметників; правопис числівника *ół* та *ćwierć*.
  4. Правила написання прийменникових конструкцій, дериватів, утворених від прийменникових словосполучень та складених прийменників. Правопис слів з префіксами слов'янського та іноземного походження (правопис префіксів *niby-, quasi-*). Правопис займенникових конструкцій. Написання складених займенників типу *ten sam, taki sam*. Правопис слова *jak* та *indziej*. Правопис часток (*bądź, bodaj, byle, chyba, ci, co, lada, niech, niechaj, no, oby, też, to, tu; -że, -ż, -li*). Написання заперечної частки *nie* разом та окремо. Правопис *-być, -by, -byśmy, -byście*.
  5. Уживання дефіса (правопис слів типу *pseudo-Polak, eks-Amerykanin*; написання географічних назв типу *Bielsko-Biała*; правопис складених прикметників типу *biało-czerwony*; правопис двочлених іменників типу *laska-parasol, kupno-sprzedaż*).
  6. Уживання великої та малої літери: синтаксичний, семантичний, емоційний принцип. Можливість варіантного написання.

Морфологія

1. Граматика і її розділи. Джерела вивчення польської граматики. Предмет та обсяг морфології. Широке та вузьке розуміння морфології. Розділи морфології: словозміна (відміна та дієвідміна), словотвір, морфеміка, морфонологія (типи чергувань у польській мові) та морфотактика. Проблема меж між одиницями словозміни та словотвору. Поняття морфеми, морфу і алломорфу. Лексичні, словотвірні, граматичні морфеми. Класифікації морфем за різними критеріями.
2. Поняття слова. Критерії вирішення слова. Слово: орфографічне; фонологічне; текстове; словникове; граматичне. Способи виділення слів за різними класифікаційними критеріями. Межі слова. Початкова форма слова. Лексичне та граматичне значення слова. Аналітичні та синтетичні граматичні форми.
3. Поняття парадигми. Межі лексеми. Синкретизм як ідентичність форм у межах парадигми однієї лексеми. Граматична омонімія як ідентичність форм у межах парадигм різних лексем. Серійні й одиничні синкретизми. Синонімія граматичних форм. Функції граматичних синонімів.
4. Проблема поділу слів на частини мови. Складні щодо класифікації розряди слів: можливі розв'язання. Традиційна („шкільна”) класифікація частин мови. Семантична класифікація частин мови Тадеуша Мілевського. Морфологічна класифікація частин мови Зигмунта Салоні. Поняття про синтаксичну класифікацію частин мови (Роман Лясковський, Генрик Врубель). Класифікація частин мови в граматиці Януша Струтинського.

5. Поняття граматичної (морфологічної) категорії. Типологія морфологічних категорій. Іменні та вербальні категорії; флексійні (парадигматичні) та класифікуючі (селективні) категорії; внутрішньотекстові (синтаксично залежні, первинно синтаксичні) і зовнішньотекстові (синтаксично незалежні, первинно семантичні) категорії; детермінуючі (синтаксично узалежнюючі) та детерміновані (синтаксично узалежнені) категорії.
6. Морфологічна категорія роду. Критерії виділення граматичного роду: семантичний, структурний, словозмінний, синтаксичний. Відношення між граматичним родом та статтю денотатів. 5 граматичних родів у польській синтаксичній теорії родів Вітольда Маньчака. Проблема “чоловічотваринного” роду іменників типу *trup, walc, fiat*. Особливості реалізації форм знахідного відмінка однини іменників “чоловічотваринного” роду із нетваринним значенням. Іменники подвійного роду. Омоніми типу *ten boa, to boa*. Стилiстичні функції та нормативний статус деяких варіантних родових форм. Регіональне мотивування родових варіантів. Відмінності в реалізації категорії роду в польській та українській мовах.
7. Морфологічна категорія числа. Вартості категорії числа. Зовнішньотекстовий характер категорії числа іменників. Категорія числа іменників *pluralia tantum* і *singularia tantum*. Іменники, що піддаються лічбі, та іменники, що не піддаються лічбі, серед іменників *pluralia tantum*. Категорія числа власних назв. Уживання форм однини в узагальненому значенні. Відмінності в реалізації категорії числа в польській та українській мовах. Відмінювання іменників *pluralia tantum*.
8. Морфологічна категорія відмінка. Проблема семантичності чи асемантичності відмінків. Теорія відмінків Єжи Куриловича: “граматичні” та “конкретні” відмінки. Чинники вибору одного із спільнофункційних відмінкових закінчень. Тверда та м’яка основи іменників. Іменники, основа яких закінчується на функціонально м’який приголосний. Роль основи іменника у виборі одного із спільнофункційних закінчень.
9. Поняття про категорію депреціативності. Характеристика депреціативності іменників та інших частин мови. Семантичність і асемантичність категорії депреціативності. Варіантність форм називного відмінка множини іменників чоловічотваринного роду: проблема депреціативних форм.
10. Іменник.
  - 10.1. Іменник як частина мови. Іменник у різних класифікаціях частин мови. Обсяг іменника у класифікації частин мови Зигмунта Салоні. Граматичні категорії іменника.
  - 10.2. Відміна іменників чоловічого роду в однині: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників чоловічого роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Морфонологічні характеристики форм словозміни іменників чоловічого роду. Родовий та знахідний відмінки однини іменників чоловічого роду: спільнофункційні та варіантні закінчення. Давальний відмінок однини іменників чоловічого роду: домінування закінчення *-owi*. Орудний, місцевий та кличний відмінки однини іменників чоловічого роду. Особливості керування різними відмінками тих самих дієслів у польській та українській мовах.

- 10.3. Відміна іменників чоловічого роду в множині: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників чоловічого роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Називний, родовий та знахідний відмінки множини іменників чоловічого роду: спільнофункційні та варіантні закінчення.
- 10.4. Відміна іменників жіночого роду: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників жіночого роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Морфонологічні характеристики форм словозміни іменників жіночого роду. Особливості творення та вживання форм кличного відмінка однини особових іменників жіночого роду. Варіантність форм родового відмінка множини іменників жіночого роду. Специфіка форм знахідного відмінка множини іменників жіночого роду порівняно з українськими.
- 10.5. Відміна іменників середнього роду: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників середнього роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Морфонологічні характеристики форм словозміни іменників жіночого роду. Особливості відмінювання іменників середнього роду, що закінчуються на *-ę* та *-um*. Специфіка відмінювання іменників *oko*, *ucho*, *dziecko*, *ziele*, *nasienie*, *niebo*, *dobro*, *zło*.
- 10.6. Складні випадки відмінювання іменників. Суплетивні форми. Відмінювання іменників на *-anin*. Відмінювання іменників *tydzień*, *brat*, *przyjaciół*, *ksiądz*, *miesiąc*, *pieniądz* та ін. Особливості словозміни польських та іноземних імен та прізвищ, польських географічних назв.
11. Прикметник.
- 11.1. Прикметник як частина мови. Прикметник у різних класифікаціях частин мови. Обсяг прикметника у класифікації частин мови Зигмунта Салоні. Граматичні категорії прикметників.
- 11.2. Відмінювання прикметників чоловічого, жіночого та середнього родів у однині та множині. Особливості творення форм називного відмінка множини. Прикметниковий тип відмінювання іменників.
12. Займенник.
- 12.1. Займенник як частина мови. Займенник у традиційних та нових класифікаціях частин мови. Проблема обсягу займенника в сучасному польському мовознавстві: можливі вирішення. Проблема займенника в класифікації частин мови Зигмунта Салоні та в „Академічній граматиці польської мови”.
- 12.2. Традиційні типи займенників з огляду на семантичні та граматичні критерії.
- 12.3. Статус слова *się* в польському мовознавстві, особливості функціонування слова *się* в польській мові.
- 12.4. Морфологічні категорії займенників прикметникового, числівникового, прислівникового типів.
- 12.5. Відмінювання займенників прикметникового, числівникового та іменникового типів. Особливості вживання повних та коротких форм особових займенників. Форми знахідного відмінка займенників *ono*, *one* (порівняно з українськими відповідниками). Стилiстичні особливості

вживання польських особових займенників порівняно з їхніми українськими відповідниками. Особливості вживання форм заперечних займенників *nie* і *niczego*. Стилiстична мотивація вживання повних та коротких форм присвійних займенників. Семантичні та синтаксичні особливості вживання займенників *który*, *jaki*.

12.6. Проблема т. зв. гонорифікативних займенників у сучасному польському мовознавстві. Місце гонорифікативних займенників у системі польських займенників та в польських граматиках. Проблема гонорифікативних займенників третьої особи. Критерії розмежування гонорифікативних займенників другої, третьої особи та формально ідентичних з ними іменників. Словозміна польських гонорифікативних займенників. Семантика та прагматика польських гонорифікативних займенників.

13. Числівник.

13.1. Числівник як частина мови. Числівник у традиційних та нових класифікаціях частин мови. Проблема обсягу числівника в сучасному польському мовознавстві: можливі вирішення. Проблема числівника в класифікації частин мови Зигмунта Салоні та в граматиках польської мови. Типи числівників з огляду на семантичні та граматичні критерії. Кількісні (власне кількісні, збірні, дробові) та порядкові числівники. Проблема т. зв. багатокомпонентних (складених) числівників у польському мовознавстві: можливі розв'язання. Означені та неозначені числівники. Периферійний характер деяких неозначених числівників.

13.2. Морфологічні категорії кількісних (власне кількісних, збірних, дробових та ін. (прикметникового типу)) та порядкових числівників. Морфологічні категорії неозначених числівників. Словозмінний та класифікаційний, синтаксичний і семантичний, детермінуючий і детермінований характер граматичних категорій числівників різних розрядів.

13.3. Відмінювання числівників від одного до чотирьох: особливості вживання варіантних форм. Чоловічо-особові та нечоловічо-особові форми називного та знахідного відмінків власне кількісних числівників. Відмінювання числівників від п'яти й вище. Варіантні форми в орудному відмінку: особливості вживання. Особливості відмінювання т. зв. багатокомпонентних кількісних числівників; варіантність форм.

13.4. Статус збірних числівників: словозмінні форми чи самостійні лексеми. Особливості вживання збірних числівників з певними семантичними та структурними типами іменників (польсько-українські відмінності). Відмінювання збірних числівників, розширення основи. Особливості відмінювання т. зв. багатокомпонентних збірних числівників; варіантність форм. Синтаксичні зв'язки збірних числівників з іменниками в залежних відмінках.

13.5. Власне кількісні числівники від двох до чотирьох у синтаксичних структурах з іменником (з прикметником) і дієсловом. Синтаксичні зв'язки числівників від п'яти й вище з іменником (з прикметником) і дієсловом. Особливості синтаксичних зв'язків т. зв. багатокомпонентних кількісних числівників. Синтаксичні зв'язки слів *tysiąc*, *milion*, *miliard*. Збірні числівники у синтаксичних структурах з іменником і дієсловом.

- 13.6. Межі категорії дробових числівників. „Ядерні” та „периферійні” дробові числівники. Проблема статусу та словозміни т. зв. багатокomпонентних дробових числівників. Особливості словозміни та вживання деяких застарілих дробових числівників (типу *róltrzecia*).
- 13.7. Відмінювання порядкових числівників. Особливості відмінювання багатокomпонентних порядкових числівників. Крапка в текстах з порядковими числівниками. Нові тенденції вживання польських числівників різних типів: економія зусиль, вирівнювання форм до системних.
14. Дієслово.
- 14.1. Проблема меж дієслова. Дієслово в традиційних та нових класифікаціях частин мови. „Властиви” та „невластиви” дієслова в класифікації частин мови Зигмунта Салоні. Дієслівні форми. Проблема дієприкметників та герундіїв як дієслівних форм. Семантичні характеристики дієслів.
- 14.2. Вербальні граматичні категорії. Категорії особи, часу, способу: характеристика за типологією граматичних категорій. Проблема статусу категорії стану; синтаксичні ознаки. Проблема статусу категорії виду: словозмінні та словотвірні характеристики. Перехідність та неперехідність дієслів.
- 14.3. Дієвідміни польського дієслова. Традиційний у польському мовознавстві поділ на дієвідміни. Альтернації в основах теперішнього часу дієслів II та I дієвідмін. Дієслова, що відмінюються водночас за зразком I та III дієвідмін. Система дієвідміни Яна Токарського: переваги і вади порівняно з традиційною класифікацією. Поділ на дієвідміни Романа Ляковського. Складні випадки відмінювання дієслів у теперішньому часі, варіантність форм.
- 14.4. Парадигми минулого часу польських дієслів. Особливості відмінювання дієслів із м'якою основою, що закінчуються на *-eć*. Особливості відмінювання дієслів, що закінчуються на *-ać*. Складні випадки відмінювання дієслів з альтернаціями голосних та приголосних в основі (*iść, jeść, usiąść, wziąć, nieść* та ін.). Варіантні форми польських дієслів у минулому часі (альтернативні та рецесивні варіанти).
- 14.5. Парадигми майбутнього часу польських дієслів. Форми майбутнього часу дієслів доконаного виду. Форми майбутнього часу дієслів недоконаного виду: дві парадигми. Особливості функціонування форм майбутнього часу з інфінітивом та з дієсловом у формі минулого часу в сучасній польській мові.
- 14.6. Словозмінний та словотвірний характер виду польських префіксальних дієслів. Особливості творення префіксальних дієслів доконаного виду за допомогою префіксів, відмінних від префіксів в українських семантичних відповідниках цих дієслів.
- 14.7. Парадигми умовного способу дієслів. Творення форм умовного способу дієслів. Функціональні особливості форм умовного способу дієслів, їхня роль у польському мовленнєвому етикеті. Синтаксичні особливості вживання форм умовного способу дієслів (особливості на тлі українських відповідників).
- 14.8. Парадигми наказового способу дієслів. Творення форм наказового способу дієслів. Функціональні особливості форм умовного способу дієслів (польсько-українські паралелі та відмінності). Обмежене функціонування

форм першої особи однини наказового способу польських дієслів. Варіантні форми наказового способу деяких польських дієслів.

Синтаксис

1. Синтаксис як наука і мовний рівень. Предмет вивчення синтаксису як науки. Словосполучення і речення як синтаксичні одиниці. Проблема виділення та аналізу типів синтаксичних одиниць у польському та українському синтаксисі.
2. Синтаксичні зв'язки. Види синтаксичних зв'язків у реченні і словосполученні: сурядність і підрядність. Поняття „składniki”, „zespoły”, „związki” і „szeregi”. Словосполучення. Типи синтаксичного зв'язку в підрядних і сурядних словосполученнях. Типи словосполучень за будовою. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні.
3. Просте речення. Три аспекти речення: формальний, семантичний і комунікативний. Категорія предикативності. Дієслово в особовій формі як основна ознака речення в польській граматичній традиції. Структурно-семантична організація простого речення. Проблеми трактування речення. Аспекти вивчення речення в польському та українському синтаксисі. Формально-синтаксична типологія простого речення. Синтаксичні функції.
4. Традиційне вчення про члени речення. Головні члени речення. Сучасні підходи польських і мовознавців до класифікації членів речення. Другорядні члени речення. Підмет як один з головних членів речення. Форми вираження присудка та його смислоутворювальна функція в реченні. Прямий і непрямий додаток. Функції додатка в реченні. Типи та способи вираження означення. Особливості порядку слів при використанні означення: препозиція характеризуючого та постпозиція класифікуючого означення. Обставина як другорядний член речення. Способи вираження обставини, її типи та функції. Елементи, які не бувають членами речення. Звертання. Функції звертання в реченні, форма його вираження та вживання. Вставні слова і речення.
5. Типологія складного речення. Проблеми дослідження складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Формально-синтаксична і семантико-синтаксично структура складного речення, їх взаємозв'язок. Комунікативна організація складного речення в українській та польській мовах. Єдність і цілісність змісту та будови складного речення. Сурядність та підрядність у складному реченні. Особливий статус безсполучникових речень у польській граматичній традиції. Різноманітність структурних типів складного речення.
6. Складносурядне речення. Змістові та структурні особливості складносурядних речень. Сполучники в складносурядному реченні.
7. Підрядність як вид синтаксичного зв'язку між частинами складного речення. Типи складнопідрядних речень. Поділ складнопідрядних речень з огляду на функцію, яку виконує залежне речення у відношенні до головного. Складнопідрядні речення: *uzupełniające, zastępujące, rozwijające*. Загальна характеристика складнопідрядних багатокомпонентних речень. Складні сполучникові речення з різними видами зв'язку. Трактування дієприслівників та дієприслівникових зворотів у складі речення. Особливості

узгодження часів між дієприслівниковим зворотом та присудком у реченні в польській мові.

8. Способи передавання чужого мовлення. Пряма і непряма мова. Особливості пунктуації при використанні прямої і непрямой мови в польській. Особливості утворення та використання порівняльних зворотів. Розділові знаки в порівняльному звороті.

Лексикологія, лексикографія, фразеологія

1. Предмет і завдання лексикології. Внутрішня неоднорідність лексикології. Розділи лексикології. Способи трактування лексичного складу (*leksyka i słownictwo*). Критерії розпізнавання слів. Поняття лексичної одиниці. Слово як основна лексична одиниця. Лексема та слово (слова в словнику і в тексті). Проблема фразеологізму як лексичної одиниці.
2. Лексика як система. Парадигматичні та синтагматичні зв'язки. Поняття семантичного поля. З історії розвитку теорії семантичних полів. Праці польських учених про семантичні поля.
3. Семантика. Методи аналізу значень: семасіологія й ономасіологія. Значення і поняття. Денотативний, сигніфікативний і конотативний аспекти значення слова. Основні концепції значення. Значення в структуралізмі та когнітивізмі. Семантичні конотації. Експресивно-емоційний складник значення. Лексичне та актуальне (текстове) значення, лексичне та структурне (словотвірне) значення, реальне та етимологічне значення, пряме та переносне значення, основне та вторинні значення. Діахронічні типи змін значення: звуження значення, розширення (генералізація), конкретизація, розподіл значення (значеннєва спеціалізація), пейоративізація, "меліоризація" (*melioryzacja*). Власні назви у значенні загальних. Евфемізми в польській мові.
4. Поняття дефініції. Словникова дефініція. Структура дефініції. *Definiens i definiendum*. Система дефініцій, опрацьована для *Словника польської мови* (1958-1969) за редакцією Вітольда Дорошевського. Реальнозначеннєва, структурнозначеннєва, структурна, денотаційна, синонімічна, граматична дефініції в польській лексикографії. Структура контекстної дефініції. Контекстна дефініція в *Іншому словнику польської мови* та фразеологічному словнику „*W kilku słowach*". Переваги контекстної дефініції порівняно з традиційною. Експлікація лексико-семантичної та синтаксичної сполучуваності слів у контекстній дефініції. Когнітивна дефініція. Реконструкція конотацій слів на потреби когнітивної дефініції. Матеріал для творення когнітивної дефініції (деривати, метафори, фразеологізми, прислів'я, тексти різних типів, дані, отримані шляхом анкетування).
5. Проблема багатозначності. Одно- та багатозначні слова. Типи полісемії відповідно до критерію залежності вторинних значень від основного. Метафора, метонімія, синекдоха. Мовна та художня метафори. Полісемія та омонімія. Полігенетична та моногенетична концепції омонімії. Текстові та системні омоніми. Повні та часткові омоніми. Омоформи, омографи, омофони. Фразеологічна омонімія. Так звана "міжмовна омонімія". Процеси

- омонімізації та деомонімізації в польській мові. Омонімія як джерело мовного жарту.
6. Семантичні відношення. Лексична синонімія. Функції синонімів. “Рівнозначність” – тотожність значення та “близькозначність” – подібність значення. Антонімія. Типи антонімів. Текстова антонімія: можливі трактування. Псевдо-антоніми. Семантичні, стилістичні синоніми. Синоніми, що відрізняються обсягом денотації.
  7. Словниковий склад польської мови. Польська лексика з погляду активного та пасивного запасу. Лексика, спільна для більшості варіантів польської мови. Старий пласт лексики. Критерії, що застосовуються для визначення архаїчності слова. Архаїзм: широке та вузьке розуміння. Архаїзми, виділені за формальним і функціональним критеріями. Застарілі слова. Новий пласт польської лексики. Класифікації неологізмів. Неологізми, що з’явилися одразу ж у повоєнний період та т. зв. неологізми III Речі Посполитої.
  8. Поняття “варіанта польської мови”. Типи варіантів польської мови і критерії їх виділення. Поняття діалекту і діалектизму. Лексика польських діалектів. Регіональні варіанти польської мови. Статус регіоналізмів у польському мовознавстві. Лексика міських діалектів (*gwar miejskich*). „Львівський балак”.
  9. Поняття соціолекту, функції польських соціолектів. Лексика професійної сфери. Професіоналізм і термін. Лексика учнівського та студентського сленгів. Лексика “таємних” соціолектів. Соціолект злочинців. Лексика соціолекту польського війська. Лексика соціолекту футбольних уболівальників. Лексика найновіших соціолектів. Інтерсоціолектна лексика.
  10. Запозичення у лексичному складі польської мови з погляду на мову походження і тематичні кола; хронологія запозичень. Типи запозичень з погляду на критерії об’єкту запозичення, ступеня адаптації, шляху та способу запозичення. Англіцизми (американізми) в сучасній польській мові. Інтернаціональна лексика. Запозичення: між пуризмом і толерантністю.
  11. Значення терміна «фразеологія». Поняття фразеологічної одиниці. Ознаки фразеологізму. Широке та вузьке розуміння фразеології. Класифікації фразеологізмів. Семантичні класифікації фразеологізмів В. Виноградова, С. Скорупки та А. М. Левицького. Формальна класифікація фразеологізмів С. Скорупки. Функціональна класифікація фразеологізмів А. М. Левицького. Польські фразеологічні словники.
  12. Лексикографія, лінгвістична лексикографія, металексикографія. Лексикографія і лексикологія. Історичний ракурс поняття «лексикографія». Історія польської лексикографії.
  13. Поняття «словник». Принципи поділу словників за різними критеріями (кількості мов, порядку подання словникових статей, вмісту і характеру словникового матеріалу, призначення і науковість, характеристики адресата, характер нормативізму, часові аспекти, форму, обсяг тощо). Мовні словники та енциклопедії. Загальні та спеціальні словники. Електронні словники. Діахронічні та синхронічні словники. Історичні словники та словники сучасної мови. Активні та пасивні словники. Наукові, науково-популярні, навчальні словники. Словники *a fronte*, *a tergo*, гніздові, ідеографічні,

- семасіологічні та ономасіологічні словники. Описові (дескриптивні) та нормативні (прескриптивні) словники.
14. Макроструктура словників різних типів: добір словникового реєстру, порядок подання словникових статей, структура реєстрового слова, омонімія в сітці словника, система відсилань у словнику. Елементи мікроструктури словників різних типів: реєстрове слово, граматична інформація, кваліфікатори, дефініція, ілюстративна частина.
  15. Поняття лексикографічної моделі. Традиційна модель польської лексикографії (модель Дорошевського). Елементи традиційної лексикографічної моделі: енциклопедичність, нормативізм, персвазійність. Зміни в традиційній моделі польської лексикографії наприкінці ХХ ст.: обмеження енциклопедичності (сцієнтизму), когнітивний характер опису значень, прагнення до ідеологічної нейтральності в презентації словникового матеріалу.
  16. Поняття про електронний словник. Види електронних словників. Словники *offline* і словники *online*. Переваги і вади електронних словників порівняно з паперовими. Історія і сучасний стан електронних словників у Польщі.

Мовленнєвий етикет

1. Поняття про прагмалінгвістику і мовленнєвий етикет. Види актів мовленнєвого етикету.
2. Звертання до адресата. Займенники *pan, pani, panowie, panie, państwo* в польському мовленнєвому етикеті звертання. Перехід на „ти” в польському мовленнєвому етикеті. „Титули” в польському мовленнєвому етикеті (стандартні, професійні, урочисті та ін). Адресативні форми в офіційному та неофіційному мовленні: усному і писемному.
3. Мовленнєві акти представлення себе та інших осіб в офіційних та неофіційних ситуаціях.
4. Акти привітання та прощання в офіційних та неофіційних ситуаціях. Прагма- та соціолінгвістична диференціація актів привітання та прощання. Налагодження мовленнєвого контакту. Ввічлива відмова від налагодження та / або продовження контакту.
5. Прямі і непрямі акти подяки. Функції польського перформатива *dziękuję*. Репліки подяки.
6. Прямі і непрямі акти пробачень. Типи пробачень. Функції польського перформатива *przepraszam*. Репліки пробачень.
7. Акти співчуття та їхні репліки.
8. Вітання з нагоди календарних та приватних (циклічних) свят. Вітання з нагоди певних подій. Побажання. Передавання вітань.

Рекомендована література

Фонетика і фонологія

1. M., Gałczyńska A. i in. Język polski. Kompendium. Warszawa, 2005.
2. Dłuska M. Fonetyka polska: artykulacje głosek polskich. Warszawa – Kraków, 1983.
3. Dunaj B. Rozwój systemu fonetyczno-fonologicznego polszczyzny XX wieku // Polszczyzna XX wieku. Ewolucja i perspektywy rozwoju / pod red. S. Dubisza i S. Gajdy. – Warszawa, 2001. – S. 75-83.
4. Klemensiewicz Z., Urbańczyk S. Prawidła poprawnej wymowy polskiej. Kraków, 1995.
5. Krawczuk A. Wybrane zagadnienia poprawności fonetycznej. Tendencje rozwojowe w zakresie polskiej fonetyki. [W:] A. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. II: Культура мови. Київ, 2011. С. 141-172.
6. Ostaszewska D., Tambor J. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Warszawa, 2001.
7. Stanek J. Fonetyka: polski w praktyce. Kraków, 2020.
8. Szpyra-Kozłowska J. Wprowadzenie do współczesnej fonologii. Lublin, 2002.
9. Wierzchowska B. Fonetyka i fonologia języka polskiego. Wrocław, 1980.
10. Кравчук А. Польська вимова з елементами правопису (для українців, що вивчають польську мову): навчальний посібник. Київ, 2015.

Орфографія

1. Gałązka A., Podracki J. Gdzie postawić przecinek. Warszawa, 2021.
2. Kubiak-Sokół A. Piszemy poprawnie Poradnik językowy PWN. Warszawa, 2021.
3. Lipińska E. Nie ma róży bez kolców. Kraków, 1999.
4. Tarnowska E. Dyktanda z powtórką zasad ortografii. Warszawa, 2003.
5. Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni, wyd. 4 / Oprac. E. Polański. Warszawa, 2021.
6. Zarych E. Ortografia polska w ćwiczeniach dla obcokrajowców. Kraków, 2016.

Морфологія

1. Кравчук А. Польська мова – українцям. Іменна словозміна з елементами синтаксису. Львів, 2008.
2. Кравчук А. Польська мова. Граматика з вправами. Київ, 2015, 2016.
3. Кравчук А. Дискусійний статус деяких помилок у сфері граматичної категорії роду в польському мовленні східних слов'ян // І. Бундза, А. Кравчук (ред.), Полоністика у світлі традицій і викликів сучасності. Збірник праць з нагоди п'ятнадцятиліття кафедри польської філології Львівського національного університету імені Івана Франка, Київ, 2021, с. 459-473.
4. Wańko M. Wykłady z polskiej fleksji. Warszawa, 2002.
5. Encyklopedia języka polskiego. Red. S. Urbańczyk i M. Kucała. Wrocław etc., 1999.
6. Encyklopedia językoznawstwa ogólnego. Red. K. Polański. Wrocław etc., 2003.

7. Garncarek P. Czas na czasownik. Kraków, 2002.
8. Huszcza R. Jeszcze o honoryfikatywności polskich zaimków osobowych. [W:] „Poradnik Językowy”. 2000. Z. 6. S. 21-30.
9. Inny słownik języka polskiego. Red. M. Bańko. T. I, II. Warszawa, 2000.
10. Jadacka H. Liczebnik. [W:] Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 2000. S. 1674-1679.
11. Język polski: Encyklopedia w tabelach. Red. W. Mizerski. Warszawa, 2000.
12. Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś, D. Kopcińska. Warszawa, 2005.
13. Kita M. Wybieram gramatykę! Gramatyka języka polskiego w praktyce (dla cudzoziemców zaawansowanych). T. I, II. Katowice, 1998.
14. Klasyfikacja części mowy. [W:] Język polski. Encyklopedia w tabelach. Red. W. Mizerski. Warszawa, 2000. S. 88-91.
15. Krawczuk A. Morfologia współczesnego języka polskiego (fleksja). Część I. Lwów, 2007.
16. Kryżan-Stanojević, Sawicka I. Ćwiczenia z fleksji języka polskiego dla cudzoziemców. Toruń, 2007.
17. Łaziński M. Pan ksiądz i inni panowie. Wtórna funkcja lekceważąca jednostki pan. [W:] „Poradnik Językowy”. 2000. Z. 8. S. 29-37; Z. 9. S. 19-28.
18. Mańczak W. Ile rodzajów jest w polskim? [W:] „Język Polski”. XXXVI, 1956. Z. 2. S. 116-121.
19. Markowski A. Co i jak odmieniamy. [W:] Język polski. Poradnik Profesora Andrzeja Markowskiego. Warszawa, 2003. S. 83-238.
20. Mędak S. Praktyczny słownik łączliwości składniowej czasowników polskich. Kraków, 2005.
21. Mędak S. Słownik form koniugacyjnych czasowników polskich. Kraków, 1997.
22. Mędak S. Słownik odmiany rzeczowników polskich. Kraków, 2004.
23. Nagórko A. Zarys gramatyki polskiej (ze słowotwórstwem). Warszawa, 2000.
24. Nauka o języku dla polonistów. Wybór zagadnień. Red. S. Dubisz. Warszawa, 1999.
25. Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 1999.
26. Saloni Z. Czasownik polski. Odmiana. Słownik. Warszawa, 2007.
27. Saloni Z. Klasyfikacja gramatyczna leksemów polskich. [W:] „Język Polski”. LIV, 1974. Z. 1. S. 3-13. Z. 2. S. 93-101.
28. Saloni Z. Wstęp do koniugacji polskiej. Olsztyn, 2005.
29. Strutyński J. Gramatyka polska. Kraków, 1998.
30. Uniwersalny słownik języka polskiego. Red. S. Dubisz. T. I-IV. Warszawa, 2003.
31. Wielki słownik języka polskiego. Red. P. Źmigrodzki, <https://wsjp.pl/>
32. Wróbel H. Gramatyka języka polskiego. Kraków, 2001.
33. Wróbel H., Kowalik K., Orzechowska A., Rokicka T. Mały słownik odmiany wyrazów trudnych. Warszawa, 1993.

Синтаксис

1. Grzegorzczkova R. Wykłady z polskiej składni. Warszawa, 2021.
2. Jodłowski J. Podstawy polskiej składni. Warszawa, 1976.

3. Klemensiewicz Z. Ze studiów nad językiem i stylem. Warszawa, 1969.
4. Nagórko A. Zarys gramatyki polskiej. Warszawa, 2005.
5. Podracki J. Składnia polska. Książka dla nauczycieli, studentów i uczniów. Warszawa, 1997.
6. Saloni Z., Świdziński M. Składnia współczesnego języka polskiego, wyd. 5. Warszawa, 2022.
7. Strutyński J. Gramatyka polska. Kraków, 1998.
8. Woliński M. Automatyczna analiza składnikowa języka polskiego. Warszawa, 2019.
9. Wróbel H. Gramatyka języka polskiego. Kraków, 2001.

Лексикологія, лексикографія, фразеологія

1. Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011, 2017.
2. Bańko M. Z pogranicza leksykografii i językoznawstwa. Warszawa, 2001.
3. Bańko M. Z historii antyleksykografii (wydanie 2). Warszawa, 2021.
4. Bąba S. Frazeologia polska. Studia i szkice. Poznań, 2009.
5. Dąbrowska A. Język polski. Wrocław, 1998.
6. Frazeologia. [W:] Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś i D. Kopcińska. Warszawa, 2005. S. 507-513.
7. Grochowski W. Zarys leksykologii i leksykografii. Toruń, 1982.
8. Kania S. Frazeologia. [W:] S. Kania, J. Tokarski. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984. S. 208-220.
9. Kania S., Tokarski J. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984.
10. Klemensiewicz Z. Ze studiów nad językiem i stylem. Warszawa, 1969.
11. Lewicki A. M., Pajdzińska A. Frazeologia. [W:] Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 315-333.
12. Lubaś W. Społeczne uwarunkowania współczesnej polszczyzny. Kraków, 1979.
13. Miodunka W. Podstawy leksykologii i leksykografii. Warszawa, 1989.
14. Nauka o języku dla polonistów: Wybór zagadnień. Red. S. Dubisz. Warszawa, 1999.
15. Wołk M. Polisemia czy pozory polisemii? Między znaczeniem a użyciem wyrażenia // Język polski. Z.1, Kraków, 2020, s. 57-67.
16. Współczesna polszczyzna. Red. H. Kurkowska. Warszawa, 1981.
17. Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001.

Мовленнєвий етикет

1. Etykieta językowa. [W:] Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś i D. Kopcińska. Warszawa, 2005. S. 627-633.
2. Krawczuk A. Pragmalingwistyka. Polska etykieta językowa. Zmiany w zwyczajach językowych Polaków na przełomie wieków. [W:] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови. У 2 т. Т. 2.: Культура польської мови. Київ, 2011. S. 422-489.

3. Krawczuk, „Życzę zdrowia i cierpienia...” Pragmatyka życzeń i gratulacji w polszczyźnie młodzieży polskiego pochodzenia na Ukrainie // Tożsamość na styku kultur. T. 4, red. I. Masojć, H.Sokołowska, Kraków, 2021, s. 211-229.
4. Marcjanik M. ABC grzeczności językowej. [W:] Polszczyzna na co dzień. Red. M. Bańko. Warszawa, 2006. S. 231-310.
5. Marcjanik M. Słownik językowego savoir-vivr'u. Warszawa, 2020.
6. Marcjanik M. Polska grzeczność językowa. Kielce, 2002.
7. Markowski A. Językowa grzeczność po polsku. [W:] A. Markowski. Jak dobrze pisać i mówić po polsku. Warszawa, 2000. S. 53-101.
8. Zgółkowie H. i T. Językowy savoir-vivre. Praktyczny poradnik posługiwania się polszczyzną w sytuacjach oficjalnych i towarzyskich. Poznań, 1993.
9. Przybylska R. Akt komunikacji językowej; Teoria aktów mowy. [W:] R. Przybylska. Wstęp do nauki o języku. Podręcznik dla szkół wyższych. Kraków, 2003. S. 20-27.

Історія польської літератури

Середньовіччя

1. Загальна характеристика літератури Середньовіччя у Європі та Польщі. Загальні відомості про епоху. Етимологія назви. Формування польської держави у IX-Xст. Хрещення Польщі у 966р. Наслідки інтеграції країни до західного середньовічного християнського світу (негативні, позитивні). Хронологія польського середньовіччя (кінець X-XIIIст., XIVст., XVст.).
2. Риси, функції та жанри польської середньовічної літератури. Джерела середньовічної літератури. Загальні канони розвитку загальноєвропейської літератури у середньовіччі. Функції середньовічної літератури. Літературні жанри (глосси, агіографічна (житійна) література, літописи (хроніки), проповіді, апокрифи, переклади Святого Письма, молитовники, трактати, поезія – релігійна та світська, релігійні пісні, сатира, пасквіль.)
3. Найдавніші пам'ятки польського письменства. Польські історичні хроніки – свідоцтва минулих часів. Хроніки Галла Аноніма, Вінцентія Кадлубека, Яна Длугоша, «Великопольська хроніка». Проповіді. «Проповіді Святого Хреста» - перший художній текст польською мовою, «Гнезненські проповіді». Апокрифічна література. Життя святих (житійна література, агіографія). «Житіє св. Войцеха», «Житіє св.Станіслава», «Житіє святої Ядвіги», «Житіє св.Станіслава». Переклади Святого Письма. «Псалтир благословенної Кінги», «Псалтир королеви Ядвіги», «Біблія королеви Софії».
4. Релігійна поезія. «Богородиця» – найстарший збережений польський пісенний текст (XII-XIIIст.). Характер релігійного гімну. Композиція, версифікація, символічність твору. Художньо-естетична вартість. Світська поезія. «Розмова майстра Полікарпа зі смертю». Дидактична поезія. «Вірш Слоти про багатий стіл». «Лист про кохання».

Ренесанс

1. Загальна характеристика епохи Ренесансу у Європі та Польщі. Суспільно-політичне тло. Періодизація польського Ренесансу: I період – «Осінь середньовіччя», II період – розвиток ідей гуманізму, III період – створення найвизначніших літературних творів, IV період – перехідний між Ренесансом та бароко. Функції, риси та жанри літературної епохи Ренесансу.
2. Початки гуманістичних ідей у Польщі. Рання ренесансна література. Перші промені гуманізму у Польщі. Постаті Філіпа-Буонакорсі-Калімаха, Конрада Цельгуса. Заснування першого у Польщі товариства письменників. Перші латиномовні поети раннього Відродження. Міщансько-народна література. Проза епохи Ренесансу. А.Ф.Моджевський. Лукаш Гурніцький. Пьотр Скарга.
3. Миколай Рей – «вчитель народу та піонер польської мови» та один з провідних представників літератури Відродження у Польщі. «Коротка розмова між трьома особами: паном, вйтом і парохом...», «Постилла», «Власний візерунок поштивої людини», «Звіринець», «Дзеркало» та «Фігліки».

4. Ян Кохановський – найяскравіша постать польського Ренесансу. Перша поема про кохання у польській літературі – «Шахи». Концепція Бога у творчості Я.Кохановського – «Давидів Псалтир». Антична традиція і проблеми суспільно-політичного життя Польщі – «Відмова грецьким послам». Загальнолюдські та філософські роздуми над смертю – «Трени». Філософія і життєва мудрість поета – «Фрашки». Значення творчості Кохановського для польської літератури. Місце польської літератури епохи Відродження у слов'янському та світовому контекстах.

Бароко

1. Польська література епохи бароко. Загальна характеристика епохи. Особливості польської літератури XVII ст. на загальноєвропейському тлі. Риси, функції та жанри барокової літератури. Назва епохи, її значення. Типологічні ознаки барокового світогляду, філософії, мистецтва. Метафізика, містицизм, концепція світової розкоші та мінливості життя. Особливості літератури та культури бароко в Польщі. Граничні дати. Докорінна зміна економічного та політичного становища країни. Війни XVII ст. Довготривалість епохи та рукописний характер більшості літературних творів XVII ст.
2. Хронологія польського бароко: раннє, зріле, пізнє бароко. Літературні течії епохи: дворянська (про європейська); релігійна; сарматсько-шляхетська; міщансько-плебейська (совіжджальська). Особливості поетики. Основні жанри. Основні риси естетики бароко.
3. Релігійна поезія. Міколай Семп-Шажинський. Релігійна тематика творів. Мачей Казімеж Сарбевський – латиномовний поет, перший польський теоретик літератури.
4. Юзеф Бака. Рецепція творчості Ю.Баки у польській літературі – А.Міцкевич, М.Павліковська-Ясножевська. Пасторальна поезія. Шимон Зіморович, «Роксолянки, себто руські панни».
5. Дворянська література. Ян Анджей Морштин – віртуоз дрібних форм, майстер метафори. «Лютня», «Канікула або собача зірка».
6. Даніель Набровський. Еротичні вірші. Особливості поетики.
7. Мемуари, щоденники та епістолярна література. Станіслав Жулкевський. Ян III Собеський
8. Сарматське бароко у польській літературі. Вацлав Потоцький. Поема «Хотинська війна». Збірки віршів. Ян Хризостом Пасек. «Мемуари». Вплив на історичну прозу XIX ст., зокрема на творчість Г.Сенкевича. Основні здобутки літератури польського бароко. Її особливості, відгомін у польській культурі наступних століть.

Просвітництво

1. Польська література епохи Просвітництва. Загальна характеристика епохи. Особливості польської культури та літератури XVIII ст. на загальноєвропейському тлі. Три напрямки польського Просвітництва. Найважливіші персоналії та інституції.

2. Граничні дати. Три фази розвитку- три історичні епохи («czasy saskie», панування Станіслава Августа Понятовського, «bezkrólewie»). Суспільно-політичне тло. Чинники, що сприяли розвиткові польського Просвітництва. Станіслав Конарський. Брати Залуські. Комісія національної освіти. Товариство друзів науки. Політична проза Станіслава Сташіца та Гуго Коллонтая.
3. Три напрямки Просвітництва (класицизм, сентименталізм, рококо). Ігнаці Красіцький – найяскравіша постать польського Просвітництва. “Monachomania czyli wojna mnichów” , “Antymonachomania”, повість “Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki”. “Bajki i przypowieści” – понад сотня байок.
4. “Сентиментальні та освічені”. Станіслав Трембецький. Францішек Карпінський – провідний представник літератури сентименталізму. Францішек Діонізій Князьнін, поет, драматург. Вплив польської літератури Просвітництва на подальший розвиток польської культури.

Романтизм

1. Романтичний рух у Європі: світогляд, школи, філософські концепції. Проникнення романтичного світогляду до Польщі. Перші паростки романтичної думки у Польщі: К. Бродзінський, «O klasyczności i romantyczności tudzież o duchu poezji polskiej». Світогляд раннього польського романтизму.
2. Полеміка класиків з романтиками. К. Бродзінський, М. Мохнацький як перші польські літературні критики і активні прибічники романтизму. К. Бродзінський, «O klasyczności i romantyczności tudzież o duchu poezji polskiej». Я. Снядецький як найяскравіший представник класицистичного табору, його праця «O pismach klasycznych i romantycznych». А. Міцкевич як романтик-полеміст, балада «Romantyczność» як своєрідний поетичний маніфест романтизму.
3. А. Міцкевич як найвидатніша постать у польській романтичній літературі. Перехід від класицизму до романтизму у ранній творчості А. Міцкевича. Віленсько-ковенські «Дзяди». Ранні роки А. Міцкевича. «Ода до молодості» як маніфест молодого збунтованого покоління, гімн філоматів. Романтична балада як новий жанр у польській літературі. «Ballady i romanse» (1822). Балади «Świtez», «Świtezianka», «Rybka». II, IV частини поеми «Dziady»: магія, містицизм, постать нещасливого коханця, взаємопроникнення посейбічного та потойбічного. Жанрові особливості романтичної драми.
4. Ліро-епічні поеми А. Міцкевича. Інтерпретація історії, моральні проблеми. Поема «Grażyna». Роль історії. Історична точність і вигадка. Образ жінки-воїна, мотив самопожертви. «Konrad Wallenrod»: двозначність історичного вчинку. Моральна колізія «валленродизму». Тогочасні й сучасні інтерпретації поняття «валленродизм». Оцінка цієї проблематики І. Франком.
5. Поезія А. Міцкевича періоду російського заслання. Справа філоматів, арешт Міцкевича, російське заслання. Перебування в Петербурзі, подорож до Криму. «Sonety odeskie» як один з вершинних зразків польської любовної лірики. Іронія, еротизм, гра з традиційною поетикою. «Кримські сонети»:

- філософізм, пейзажність, багатство виражальних засобів. Романтичне поняття «внутрішнього краєвиду» на прикладі віршів із циклу «Sonety krymskie»: «Stepy akermzańskie», «Burza» та ін.
6. Листопадове повстання як переломний момент історії польської романтичної літератури. Повстанська поезія А. Міцкевича. Дрезденські «Dziady». Перші післялистопадові роки, перебування А. Міцкевича у Дрездені. III частина драми «Dziady»: роль виняткової особистості в історії, богоборство, патріотичний обов'язок, провіщення романтичних ідей польського месіанізму.
  7. Велика еміграція, перебування А. Міцкевича в Парижі. Поема «Pan Tadeusz» як поетична панорама життя польської шляхти у Литві початку XIX ст. Проблема батьківщини, «духу місця», ностальгія емігранта.
  8. Лірика А. Міцкевича зрілого періоду життя. «Liryki rzymsko-drezdeńskie»: розмірковування над логікою історії, духовні пошуки. «Liryki lozańskie»: проблеми зрілості, роздуми над проминанням. Тов'янізм як інтелектуальний та духовний феномен польської еміграції XIX ст., впливи ідей А. Тов'янського на світогляд А. Міцкевича. Перебування А. Міцкевича в Лозанні, робота в Академії.
  9. Громадська діяльність і публіцистика А. Міцкевича останніх років життя. Сучасна рецепція творчості поета..
  10. Юліуш Словацький. Ліро-епічні поеми, рання лірика та поезія періоду Листопадового повстання. Ранні роки життя поета, родина, стосунки з матір'ю. Кременець і Вільно. Переїзд до Варшави, творчість т. зв. «варшавського періоду». Поеми «Arab», «Żmija», «Szanfary». Ю. Словацький під час Листопадового повстання.
  11. Творчість Ю. Словацького перших років еміграції. Ліро-епічна поема «Lambro» - іронічне переосмислення проблем патріотичного обов'язку, песимізм. Драма «Kordian» як один із найважливіших текстів польського романтизму. Підсумок Листопадового повстання, індивідуальність на тлі історії, моральна дилема вчинку. Поема «Godzina myśli» як спроба пошуку власної тотожності на тлі буремного XIX століття, переосмислення особистого минулого. Образ «дитини віку».
  12. Швейцарський період та повернення до Парижа. Стосунки з Марією Водзінською. Поема «W Szwajcarii» як перлина польської любовної лірики. Поняття «внутрішнього пейзажу». Звернення Ю. Словацького до тематики найдавнішої легендарної історії Польщі. Драма «Balladyna». Історія та вигадка. Романтична іронія, інтертекстуальність, діалог із Шекспіром. Поняття романтичного фатуму.
  13. «Beniowski» Ю. Словацького як романтична дигресійна поема. Авантюризм, іронія, полеміка з сучасниками (зокрема, з «табором Міцкевича»). Особливості дигресійної поеми як типово романтичного жанру.
  14. Містичний період творчості Ю. Словацького. Останні роки життя поета. Рецепція його творчості. Розрив з А. Тов'янським та «Колом Божої справи», індивідуальні містичні пошуки. Останні роки життя Ю. Словацького.
  15. З. Красінський: поет-історіософ. Творчість ранніх років та «Nie-Boska komedia». Ранні роки життя поета. Вплив батька, виїзд із Польщі. Ставлення до Листопадового повстання. «Nie-Boska komedia» як спроба осмислення

- логіки історії та проблем революції. Зміцнення контрреволюційних ідей З. Красінського.
16. Пізня творчість З. Красінського. Драма «Irydion»: історична алегорія. Роль особистості на історичній сцені. Ідея духовного переродження та місія обранця історії.
  17. Ц. К. Норвід: останній великий польський романтик. Вірші з книги «Vademecum». Філософська, моральна проблематика. Внутрішня полеміка з ідеологією та естетикою романтизму. Пошуки нового стилю письма, відхід від романтичної естетики.
  18. Українська школа польського романтизму. Міф України в польському романтизмі, «козакоманія», утопія українсько-польської історичної єдності. Феномен «української школи» в польському романтизмі. Поетична група «Za-Go-Gra» (Ю. Б. Залеський, С. Гоцинський, М. Грабовський). «Maria. Powieść ukraińska» А. Мальчевського як одне з вершинних досягнень української школи. Естетика «чорного романтизму».

Позитивізм

1. Загальна характеристика періоду позитивізму. Філософське підґрунтя епохи. Літературні напрями і жанри. Поезія в епоху позитивізму. Генеза назви. Риси філософії позитивізму. Граничні дати епохи. Умови розвитку культури та літератури на польських землях в умовах поділу країни. Світогляд польського позитивізму. «Варшавський позитивізм». Значення публіцистики та преси. Дискусії «старої» та «нової» преси. Літературна критика позитивізму. Формування нових засад літератури та культури. Зміна тематики. Пріоритет прози. Особливості нового літературного героя епохи
2. Поезія в епоху позитивізму. «Епоха вбитих поетів». Адам Асник. Тематика Січневого повстання, рефлексійно-любовна лірика, філософська лірика. Марія Конопницька. Загострений соціальний характер творчості. Патріотична поезія, твори для дітей. Оповідання «Наша шкапа». Основні теми творчості: життя простих людей, сільської та міської бідноти, доля дитини у нових соціально-економічних умовах.
3. Творчість Елізи Ожешко – приклад втілення у літературі ідей позитивізму. Особливості біографії письменниці. Суспільно-освітня діяльність. Новелістика та публіцистика: доля жінок, проблеми бідноти, критика русифікації та онімечення, моральні проблеми. Тенденційна проза письменниці.
4. Роман «Над Німаном» - вершина літературної творчості Е.Ожешко. Генеза створення. Хронотоп твору. Історичний та сюжетний часи. Приховані смисли твору, символ «могили». Класифікація героїв. Тема кохання. Людина і природа. Конфлікти у романі.
5. Життя і творчість Болеслава Пруса. Особливості біографії. Захоплення природничими і точними науками. Публіцистична діяльність. Новелістика Пруса. Позачасові елементи влади, вартості знання, релігії у романі «Фараон».
6. Роман «Лялька» – найкращий польський роман ХІХ століття. Панорама польського суспільства. Історія назви твору. Хронотоп роману. Варшава як

локус твору. Станіслав Вокульський – суперечливий герой з ознаками позитивістського та романтичного світоглядів. Ізабелла Ленцька – представниця зникаючого світу польської аристократії. Ігнаци Жецкі – втілення романтичних та позитивістських рис. Різні світи твору: аристократія, міщанство, інтелігенція, «суспільне дно».

7. Генрик Сенкевич – творець польського національного міфу та один з найпопулярніших польських письменників. Етапи біографії. Культ Сенкевича у польському суспільстві. Початки літературної творчості у традиціях позитивізму. Новели і повісті. Твори американського періоду, патріотична тематика. Зацікавлення історичною тематикою. Трилогія «Вогнем і мечем». Історичне тло трилогії: війни за участю Польщі XVIIст. Традиції західно-європейської історично-пригодницької прози та польської мемуаристики XVIIст. Патріотичні тенденції. Ідея «dla rokrzerpiecia serc». Характеристика персонажів. Стилзація мови.
8. Історія Стародавнього Риму у найпопулярнішому романі письменника за межами Польщі «Quo vadis». Відтворення історичних реалій. Зображення поганського світу. «Хрестоносці» - часи перших Ягеллонів, генеза польсько-литовської перемоги над хрестоносцями під Грюнвальдом. Розлоге історичне та географічне тло, показ різних верств польського середньовічного суспільства. Пригодницька повість для дітей «В пустелі і в пущі».
9. Натуралізм – одна з течій епохи позитивізму. Генеза, теорія і практика натуралізму. Завдання літератури – дати точне, науково обґрунтоване відображення життя. Максимальне наслідування дійсності. Габрієла Запольська Натуралістичність, мелодраматичність і публіцистичні акценти прози. П'єса «Моральність пані Дульської».

Молода Польща

1. Теоретичне підґрунтя літератури європейського та польського модернізму, вивчення ключових понять, таких як: модернізм, неоромантизм, декаданс, ірраціоналізм, сецесія, спіритизм, окультизм, оніризм, символізм, “мистецтво для мистецтва”, естетизм.
2. Світоглядні течії епохи. Молода Польща та “ізми”: символізм, модернізм, неоромантизм, декаданс, ірраціоналізм, естетизм. Поезія Молодої Польщі в контексті різних літературних напрямків.
3. Загальна характеристика епохи. Філософсько-суспільне тло. Молода Польща в контексті європейських літератур. Літературні напрямки епохи. Виникнення та еволюція літературних напрямків, їхнє поширення у Польщі та в інших країнах Європи.
4. Основні теми: пріоритет Молодої Польщі, переоцінка аксіологічної системи, криза культури, загальний песимізм, пріоритет особистості, культ людини-творця, відмова від традиційних суспільно-етичних норм, вільне самовираження митця, рафінований естетизм, синестезія образів, концепція “оголеної душі”.
5. Ознайомлення з філософсько-культурним підґрунтям модернізму (Ф. Ніцше, А. Шопенгауер, А. Бергсон). Літературне кабаре епохи Молодої Польщі.

- Літературна критика епохи Молодої Польщі: Зенон Пшесмицький, Станіслав Бжозовський, Антоні Ланге.
- Окремі напрямки і їхні характерні особливості. Символізм (основний мистецький засіб – символ, основні представники у західноєвропейському мистецтві та літературі – Ж. Моро, С. Маллерме, А. Рембо; у польській літературі – С. Виспянський, В. Роліч-Лідер, К. Пшерва Тетмаєр, Я. Каспрович, Б. Лесьман, Б. Островська).
  - Декаданс – переконаність у занепаді культури, рафінований естетизм (А. Баю, П. Верлен, Ж. Гюйсманс, у польській літературі – А. Ланге, Є. Журавський, З. Пшесмицький-Міріам).
  - Імпресіонізм – перевага почуттів над розумом (представники – П. Верлен, М. Метерлінк, О. Бенуар, К. Моне, у польській літературі – К. Пшерва Тетмаєр, Б. Лесьмян).
  - Поезія епохи Молодої Польщі: основні персоналії та їхня творчість: Я. Каспрович, К. Пшерва-Тетмаєр, Л Стафф, Б. Лесьмян.
  - Загальна характеристика драматургії Молодої Польщі в контексті європейського модернізму. Найвидатніші представники молодопольської драматургії: С. Виспянський, С. Пшибишевський, Г. Запольська.
  - Натуралістичні, реалістичні тенденції у прозі Молодої Польщі: Владислав Реймонт, Станіслав Жеромський. Постать С. Жеромського – “совість польської літератури”, твори “Провесінь”, “Вірна ріка”. Видатний прозаїк епохи Молодої Польщі В. Реймонт: становлення творчої особистості. Роман “Обітована земля”, епопея “Селяни”.

Міжвоєнне двадцятиліття

- Загальна характеристика літератури міжвоєнного двадцятиліття. Поезія. Творчість поетів «Скамандра». Футуризм. Краківський авангард.
- Нова література у новій державі. Поетичні рухи перших років незалежності. Група «Скамандр». Експресіоністи. Ентузіазм і пошуки вираження нових настроїв, пов’язаних із поверненням незалежності. Часопис «Pro Arte et Studio» і середовище нових поетів. Поезія групи «Скамандр»: Ю. Тувім, К. Вежинський, Я. Лехонь, Я. Івашкевич, М. Павліковська-Ясножевська. Культ таланту, увага до повсякдення, гумор. Автори-експресіоністи, згуртовані довкола часопису «Zdrój», пошуки власного шляху.
- Футуристи та авангардисти. Форми поетичного експерименту. Футуристичний рух у міжвоєнній Польщі: найважливіші маніфести, акції. Постаті Є. Янковського, А. Вата, А. Штерна. Творчість і діяльність Б. Ясенського. Збірка «But w butonierce». Програма і творчість Краківського авангарду. Гасло «Місто. Маса. Машина». Постать Т. Пайпера. Поетична творчість Ю. Пшибося, А. Важика.
- Проза міжвоєнного двадцятиліття. Реалісти та експериментатори. Реалісти («традиціоналісти») в контексті нових естетичних віянь. Соціальність і психологізм.
- Міжвоєнна проза С. Жеромського та М. Домбровської: соціальне заангажування та моральний ідеал. Психологічна проза М. Кунцевічової (“Cudzoziemka”). Роль жінки, проблеми емансипації. Оповідання Я.

- Івашкевича (“Panny z Wilka”, “Brzezina”): історія і сучасність, проблеми пам’яті, пошуку тотожності.
6. С. І. Віткевич (Віткацій): письменник, філософ, митець. Становлення творчої особистості, стосунки з батьком. Естетичні пошуки, ідея «чистої форми». Монадологічна філософія С. І. Віткевича, естетичні погляди. Драматургія (п’єса «Szewcy»). Найважливіші романи: «Pożegnanie jesieni», «Nienasycenie». Проблема митця в суспільстві. Антиутопічні ідеї, критика історії.
  7. Творчість Б. Шульца та В. Гомбровича. Б. Шульц: естет-“єретик”. Мистецькі ідеї, концепція «міфологізації дійсності». Прозові цикли «Sklepy sułanowe» та «Sanatorium pod klepsydrą». Творення індивідуального світу, «книги шифрів». В. Гомбрович як психолог і критик культури у романі «Ferdynand».

Рекомендована література

Середньовіччя

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (середньовіччя, Ренесанс). Львів, 2003.
2. Średniowiecze. Renesans. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 490s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami).
5. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
6. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
7. Epoki literackie. Średniowiecze. Warszawa, 2008.
8. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
9. Mały słownik pisarzy polskich.
10. Michałowska T. Średniowiecze. Warszawa, 1996.
11. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
12. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
13. Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze-Renesans-Barok). Wrocław, 1990.
14. Nasiłowska A. Historia literatury polskiej. Warszawa, 2019.
15. Popiel M., Bilczewski T., Bill S. Światowa historia literatury polskiej. Interpretacje. Kraków, 2020.
16. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 2021.

Художні тексти

Gall Anonim

Кроніки (фрагменти)

Wincenty Kadłubek

Кроніки (фрагменти). Legenda o Popielu

Jan Długosz

Кроніки (fragment)

Bogurodzica

Rozmowa mistrza Polikarpa za Śmiercią

Wiersz Słoty o chlebowym stole

Ренесанс

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (бароко, Просвітництво). Львів, 2003.
2. Średniowiecze. Renesans. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 490s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami).
5. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
6. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
7. Epoki literackie. Renesans. Warszawa, 2008.
8. Jan Kochanowski. Interpretacje./ Pod red. Błońskiego. Kraków, 1989.
9. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
10. Mały słownik pisarzy polskich.
11. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
12. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
13. Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze-Renesans-Barok). Wrocław, 1990.
14. Nasiłowska A. Historia literatury polskiej. Warszawa, 2019.
15. Popiel M., Bilczewski T., Bill S. Światowa historia literatury polskiej. Interpretacje. Kraków, 2020.
16. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 2021.

Художні тексти

Mikołaj Rej Krótka rozprawa między trzema osobami, Panem, Wójtem, a Plebanem (fragmenty)

Jan Kochanowski Fraszki. "Do gór i lasów". "Na lipę". "Na dom w Czarnolesie"
Treny. Tren V. "Jako oliwka mała pod wysokim sadem..."
Tren X. Orszulo moja wdzięczna, gdzieś mi się podziała?...
Raki.

Бароко

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (бароко, Просвітництво). Львів, 2003.
2. Barok. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 483s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Borowy W. O poezji polskiej wieku XVIII. Warszawa, 1978.
5. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami).
6. Hernas Cz. Barok, Warszawa, 1973.
7. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
8. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
9. Epoki literackie. Barok. Warszawa, 2008.

10. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
11. Mały słownik pisarzy polskich.
12. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
13. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
14. Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze-Renesans-Barok). Wrocław, 1990.
15. Nasiłowska A. Historia literatury polskiej. Warszawa, 2019.
16. Popiel M., Bilczewski T., Bill S. Światowa historia literatury polskiej. Interpretacje. Kraków, 2020.
17. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 2021.

Художні тексти

Mikołaj Sep-Szarzyński Sonet I. O krótkości i niepewności na świecie żywota człowieka.

Sonet IV. O wojnie naszej, którą wiemy z szatanem, światem i ciałem.

Józef Baka Młodym uwaga. Uwaga damom.

Jan Andrzej Morsztyn Niestatek (Oczy są ogień...)

Niestatek (Prędziej kto wiatr w wór zamknie...)

Do trupa.

Daniel Naborowski Do Anny.

Jan Chryzostom Pasek Pamiętniki (fragmenty)

Просвітництво

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (бароко, Просвітництво). Львів, 2003.
2. Oświecenie. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 544s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami)
5. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
6. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
7. Epoki literackie. Oświecenie. Warszawa, 2008.
8. Klimowicz M. Oświecenie.
9. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
10. Mały słownik pisarzy polskich.
11. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
12. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
13. Słownik pisarzy polskiego Oświecenia. Wrocław, 1977.
14. Nasiłowska A. Historia literatury polskiej. Warszawa, 2019.
15. Popiel M., Bilczewski T., Bill S. Światowa historia literatury polskiej. Interpretacje. Kraków, 2020.
16. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 2021.

Художні тексти

Ignacy Krasicki Bajki. Mikołaja Doswiadczyńskiego przypadki
Myszeida (fragmenty)
Monachomachia (fragmenty)
Stanisław Trembecki Sofijówka. (wstęp)

Романтизм

1. Janion M. Gorączka romantyczna. Warszawa, 1975.
2. Janion M. Zygmunt Krasiński. Debiut i dojrzałość. Warszawa, 1962.
3. Janion M., Żmigrodzka M. Romantyzm i historia. Gdańsk, 2003.
4. Kowalczykowa A. Słowacki. Warszawa, 1994.
5. Kowalczykowa A. Romantyzm. Warszawa, 2000.
6. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
7. Łukasiewicz J. Mickiewicz. Warszawa, 1999.
8. Makowski S. Romantyzm. Warszawa, 1995.
9. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 2021.
10. Popiel M., Bilczewski T., Bill S. Światowa historia literatury polskiej. Interpretacje. Kraków, 2020.
11. Seweryn D. Słowacki nie-mistyczny. Lublin, 2001.
12. Siwicka D. Romantyzm 1822-1863. Warszawa, 1995.
13. Straszewska M. Romantyzm. Warszawa, 1977.
14. Tomkowski J. Literatura polska. Warszawa, 1993.
15. Trznadel J. Czytanie Norwida. Warszawa, 1978.
16. Witkowska A. Literatura romantyzmu. Warszawa, 1986.
17. Witkowska A. Mickiewicz. Słowo i czyn. Warszawa, 1983.
18. Witkowska A. Wielcy romantycy polscy. Warszawa, 1980.
19. Witkowska A., Przybylski R. Romantyzm. Warszawa, 1999.

Художні тексти

Adam Mickiewicz Ballady i romanse
Oda do młodości
Grażyna
Konrad Wallenrod
Dziady (cz. II, IV, III)
Sonety odeskie
Sonety krymskie
Pan Tadeusz
Liryki lozańskie

Juliusz Słowacki Arab
Żmija
Lambro
Godzina myśli

Kordian
W Szwajcarii
Balladyna
Beniowski

Zygmunt Krasiński Nie-Boska komedia
Irydion

Cyprian Kamil Norwid Vade mecum
Czarne kwiaty

Antoni Malczewski Maria. Powieść ukraińska.

Позитивізм

1. Bachórz J. Pozytywizm. Warszawa, 1996.
2. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
3. Epoki literackie. Pozytywizm. Warszawa, 2008.
4. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
5. Krzyżanowski J. Twórczość Henryka Sienkiewicza. Warszawa, 1976.
6. Krzyżanowski J. Henryka Sienkiewicza żywot i sprawy. Warszawa, 1966.
7. Mały słownik pisarzy polskich. Cz.1. Warszawa, 1975.
8. Markiewicz H. Pozytywizm. Warszawa, 2000.
9. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 1994.
10. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
11. Słownik szkolny. Terminy literackie. Warszawa, 1991.
12. Szwejkowski Z. Twórczość Bolesława Prusa, Warszawa, 1972.
13. Żmigrodzka M. Orzeszkowa. Młodość pozytywizmu. Warszawa, 1976.
14. Nasiłowska A. Historia literatury polskiej. Warszawa, 2019.
15. Popiel M., Bilczewski T., Bill S. Światowa historia literatury polskiej. Interpretacje. Kraków, 2020.
16. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 2021.

Художні твори

Adam Asnyk Między name nic nie było...

Daremne żale

Maria Konopnicka Wybrane wiersze.

Nowele. "Nasza szkapka"

Eliza Orzeszkowa Nowele "A...B...C...", "Dobra Pani"

Nad Niemnem

Bolesław Prus Nowele "Kamizelka", "Katarynka"

Lalka

Henryk Sienkiewicz Nowele „Janko Muzykant”

Ogniem i mieczem

Gabriela Zapolska Moralność pani Dulskiej

Молода Польша

1. Walas T. Ku otchłani: dekadentyzm w literaturze polskiej 1890-1905. Kraków-Wrocław 1986.
2. Łempicka A. O "Weselu" Wyspiańskiego. Wrocław 1955.
3. Olszewski T. Stanisław Wyspiański "Wesele". Warszawa 1990.
4. Waskowski A. Kraków w twórczości Wyspiańskiego. Kraków 1957.
5. Nowakowski J. Wstęp (w:) St. Wyspiański "Wesele". Kraków 1973.
6. Markiewicz H. W kręgu Żeromskiego. Rozprawy i szkice historyczno-literackie. Warszawa 1971.
7. Eile St. Legenda Żeromskiego. Kraków 1965.
8. Budrecki L. W. Reymont. Zarys monograficzny. Warszawa 1953.
9. Rzewuska M. "Chłopi" Reymonta. Warszawa 1950.
10. Ziejka F. Wstęp (w:) W.S.Reymont. "Chłopi". Warszawa 2000.
11. Jabłoński K. Kazimierz Tetmajer. Próba biografii. Kraków 1969.
12. Lipski J. J. Kasprzowicz. Wybór poezji. Wrocław 1973.
13. Pańczyk H. Ze studiów nad liryką Staffa. Warszawa 1965.
14. Czachowska J. Gabriela Zapolska. Monografia bio-bibliograficzna. Warszawa, 2005.
15. Boniecki E. Struktura "nagiej duszy". Studium o Stanisławie Przybyszewskim. Warszawa 1993.
16. Popiel M., Bilczewski T., Bill S. Światowa historia literatury polskiej. Interpretacje. Kraków, 2020.
17. Nasiłowska A. Historia literatury polskiej. Warszawa, 2019.
18. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 2021.

Художні твори

<i>Stanisław Wyspiański</i>	Wesele
<i>Stefan Żeromski</i>	Wierna rzeka Ludzie bezdomni Przedwiośnie Doktor Piotr Siłaczka
<i>Władysław Reymont</i>	Chłopi.
<i>Gabriela Zapolska</i>	Sezonowa miłość. Menażeria ludzka
<i>Stanisław Przybyszewski</i>	Śnieg. Homo sapiens
<i>Kazimierz Przerwa-Tetmajer</i>	Poezje (I, II, III) Nowele "Na Skalnym Podhalu"
<i>Leopold Staff</i>	Sny o potędze Dzień duszy Ptakom niebieskim Gałąź kwitnąca

Uśmiechy godzin
 W cieniu miecza
 Ścieżki polne.
Jan Kasprówic Z chałupy
 Poezje
 Świat się kończy
 Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach
 Ginącemu światu
 Księga ubogich
 Hymny
 Dies irae
Bolesław Leśmian Sad rozstajny
 Łąka
 Napój cienisty
 Poezje.

Міжвоєнне двадцятиліття

1. Balcerzan E. Dialektyka polskiego dwudziestolecia międzywojennego // Prace ofiarowane Henrykowi Markiewiczowi / Pod red. T. Weissa. – Kraków; Wrocław, 1984. – S. 265-279.
2. Burek T. 1905, nie 1918 // Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. – Wrocław, 1972. – Seria I. – S. 77-105.
3. Eustachiewicz L. Dwudziestolecie 1919-1939. – Warszawa: Wyd-wa szkolne i pedagogiczne, 1983. – 430 s.
4. Jakubowski J.Z. Sprawa periodyzacji historii literatury polskiej XIX i XX wieku (Propozycje do dyskusji) // Polonistyka. – 1950. – № 1. – S. 1-7.
5. Kaszyński N., Krzysztofik M. Zarys literatury duńskiej. – Poznań, 1976. – 145 s.
6. Katastrofizm // Głowiński M., Kostkiewiczowa T., Okopień-Sławińska A., Sławiński J. Słownik terminów literackich / Pod red. J. Sławińskiego. – Wrocław – Warszawa – Kraków, 2002. – S. 238.
7. Kwiatkowski J. Dwudziestolecie międzywojenne. – Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2002. – 597 s.
8. Markiewicz H. Przekroje i zbliżenia. – Warszawa, 1967. – S. 5-19.
9. Thibaudet A. Historia literatury francuskiej. Od rewolucji Francuskiej do lat trzydziestych XX wieku. – Warszawa: PWN, 1997. – 526 s.
10. Werner A. Katastrofizm // Słownik literatury polskiej XX wieku. – Wrocław-Warszawa-Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1996. – S. 445-453.

Художні твори

Bruno Schulz Sklepy cynamonowe
 Sanatorium pod klepsydrą
Witold Gombrowicz Ferdydurke
Julian Tuwim Wiosna. Dytyramb
 Sokrates tańczący
 Wierszy tom czwarty

Jan Lechoń   Srebrne i czarne
Kazimierz Wierzyński   Laur olimpijski
                                 Korzec maku
                                 Kufer na plecach
Stanisław Ignacy Witkiewicz   Szewcy
Zofia Nałkowska   Granica
Maria Kuncewiczowa   Cudzoziemka
Jarosław Iwaszkiewicz   Panny z Wilka
                                 Brzezina
Bruno Jasiński   But w butonierce